

GRUNDFORLØB – KLASSISK MUSIKHISTORIE (3 MODULER). LANGE LINJER!

1. Modul – middelalder, renæssance, barok
2. Modul – wienerklassik, romantik,
3. Modul – impressionisme, ekspressionisme, modernisme m.m.

1. MODUL –MIDDELALDER, RENÆSSANCE, BAROK

Når du læser det følgende skal du tænke på at det er én måde at anskue en historisk udvikling på. Historielæreren og fysiklæreren ville sikkert have inddelt anderledes og med andre overskrifter. Inden for billedkunst og dramatik vil man nok gøre som musik.

MIDDELALDER CA. 600-1400

Mennesket har sandsynligvis lavet musik i mange tusinde år, men vi kender ikke så meget til den før middelalderens kristne kirkemusik. De gamle grækere beskæftigede sig med musikteori og beskrev blandt andet tonernes svingningsforhold, men havde ikke noget notationssystem. Man har en vis formodning om, at den har lydt lidt som mellemøstens musik, den byzantinske, en musik man stadig kan høre i den græske ortodokse kirkes musik og i mellemøstens folkemusik.

Det var først i middelalderen, at man udviklede et notationssystem, der både beskrev tonehøjde og -længde.

Samfundsstrukturen var ordnet efter rang i det såkaldte stændersamfund, ganske som en pyramide med kongen/paven øverst, siden adelen (verdsligheden) og kirkens folk (gejstligheden), herefter købmænd, håndværkere og nederst bønder. Jordbesiddelser afgjorde hvor højt man lå på ranglisten og samfundet kaldes også for et feudalsamfund.

Link:

<http://www.middelalderinfo.dk/musik-baggrund.php>

<http://home19.inet.tele.dk/nordland/notredam.htm>

DEN KATOLSKE KIRKE

Notre Dame kirken i Paris + håndskrevne noder fra middelalderen

Gregoriansk sang

I middelalderen havde **kirken** en central rolle. Klostrene var det sted, hvor al viden blev samlet. Det var munkene, der kunne læse og skrive og uddrage en samfundsorden af bibelen. Mennesket var sat på jorden for at følge Guds vilje, individet var underlagt kirken.

Musikken i kirken i den tidlige middelalder kaldes **gregoriansk sang** efter pave Gregor den Store (død 604), som fik æren for at have sat skik på de mange lokale traditioner, der var i de forskellige grene af kirken. Gregoriansk sang er **unison** (enstemmig) vokalmusik med latinsk tekst. Rytmen var svævende og fulgte tekstens betoninger og stavelseslængde. Dur og mol-skalaen var ikke opfundet endnu, men man brugte de såkaldte kirketonearter, som alle var forskellige fra hinanden i opbygning. I klostrene lærte man de religiøse sange ved mundtlig overlevering og ved en forsanger, der med hånden anviste tonehøjder. Ca. år 1000 får man nodelinjer, så man kan notere tonehøjden, og i 1300-tallet opfindes præcise nodeværdier.

Et musikalsk princip kunne være en sanger, der synger en tekstlinje og resten af sangerne svarer. Det kalder man for responsorialsang. Vi kender det i dag fra højmissen i den danske folkekirke fx præsten "ære være med eder" og menigheden svarer "og med din ånd" og trosbekendelsen, som nogle steder synges.

Den gregorianske sang bruges stadig i den katolske kirke, og til dels også i den protestantiske kirke, så man har en vis idé om hvordan det lød dengang.

MUSIKEX: Gregoriansk sang: Laetatur cor (ca. år 600)

Flerstemmig sang i middelalderen

Så vidt vi ved begyndte man omkring år 800 at synge flerstemmigt i kirken. Man tog en gregoriansk melodi som fast stemme, og lavede andenstemmer til i parallelle kvarter, kvinter og oktaver.

Stemmerne flytter sig samtidigt og man kalder det for homofoni. Notre Dame-kirken ved Paris var et af centrene for denne musik, derfor kaldes den også Notre Dame-skolen.

MUSIKEX: Guillaume de Machaut: Messe de Nostre Dame- Gloria (1300-tallet)

MUSIK UDEN FOR KIRKEN

Problemet med at vide hvad der er blevet sunget, spillet og danset uden for kirken ligger i, at der næsten ikke er overleveret noget på tryk. Men der har været musik og dans (fx kædedans) ved hoffet spillet af troubadurer. De mange danske folkeviser er udtryk for det righoldige, adelige sangmateriale. Instrumenter har været trommer, fløjter, lut, fidel (tidlig violin), skalmeje (tidlig obo).

RENÆSSANCE CA. 1400 -1600

Renæssance betyder genfødsel. Det der blev genfødt efter den ”mørke middelalder”, var antikken, det gamle Grækenland og Roms kunst. Renæssancen vender op og ned på forholdet mellem individet og kirken: tidligere skulle individet tjene kirken, nu var det individet, der var i centrum (dvs. de adelige og de rige/handelsfyrsterne).

I renæssancen så man en udvikling væk fra stændersamfundets naturalieøkonomi og jordbesiddelse som magtfaktor og imod håndværk, specialisering, handel og pengeøkonomi. Sølv og guld fra Amerika skabte nye, enorme rigdomme, så velstanden ikke alene var et spørgsmål om at eje jord. Kirkens magt var svækket og magten lå hos kongerne og fyrsterne. Samfundsordenen var stadigvæk hierarkisk.

Bogtrykkerkunstens opfindelse (Gutenberg 1454) betyder i længden en demokratisering af viden, som bryder munkenes monopol. Til fyrstens hof hørte musik, bestilt hos datidens berømte komponister, musik der kunne fremme fyrstens status som et oplyst, kulturelt individ.

Polyfon vokalmusik, madrigaler

I renæssancens kompositionsmusik dyrkede man den vokale polyfoni, dvs. flere melodier som bevæger sig ind imellem hinanden. Man udviklede også den imiterende teknik, hvor stemmer kommer ind efter hinanden med samme tema. Det er lidt ligesom i en kanon, bortset fra at melodierne varieres og udvikles undervejs på forskellig vis. Denne musik er forholdsvist indviklet også at høre på, for de forskellige stemmer snor sig rundt om hinanden.

MUSIKEX: Palestrina: Stabat Mater (citater)

Ved Markuskirken i Venedig komponeres musik som udnytter det store kirkerum. Kor eller instrumentalensembler placeret forskellige steder i kirken gav musikken ”perspektiv” ved ekkoeffekter og det man kan kalde koncerteren...den musikalske samtale.

Blandt det dannede renæssancehof var **madrigaler** på mode: det er små stykker vokalmusik for 4-5 sangere. Madrigaler er for trænedede sangere, de er ofte udspekuleret komponeret. Der gøres meget ud af de enkelte stemmer, og tit bliver et ord malet ud i tonerne...tonemaleri.

Christian d.4 var meget interesseret i musik og adskillige danske og udenlandske komponister og musikere var ansat ved hans hof både i København og i Hillerød. Flere af dem blev sendt på efteruddannelse på kongens regning til Venedig til den store organist og kapelmester ved Markuskirken, Giovanni Gabrieli.

Eksempel på italiensk verdslig, renæssancearkitektur Palazzo Farnese i Rom

BAROK CA.1600 –1750

Barok er oprindeligt et portugisisk ord for en underligt formet perle, og ordet blev egentlig brugt nedsættende for noget afvigende og ekstremt. Det underlige, det svulmende, teatraliske og overdrevne var da også på mode i denne periode inden for musikken, billedkunsten, arkitekturen og litteraturen. Magtens pyramide genfindes i denne periode og mange steder herskede en fyrste eller en konge enevældigt. Adelen blev tildelt magt via privilegier fra kongen. Man bruger også benævnelse absolutisme eller enevælde om styreformen, og specielt i Frankrig med Ludvig d.14. blev absolutismen systematisk opbygget og iscenesat. Hans strengt opbyggede og kontrollerede barokhave med symmetri og kontrolleret natur, hans ligeledes symmetriske Versailles Slot hvor den omkring liggende bys veje og arkitektoniske linjer samles i et punkt, nemlig hovedpuden i Solkongens sovegemak. Den franske hofstil og kultur dannede skole rundt om i Europa, også i Danmark.

Ludvig d.14.-Solkongen

Peterspladsen i Rom som udtryk for streng symmetri

...eller Frederiksborg Slotshave, Hillerød

Vokalmusik: Opera, oratorium

Noget kom på mode i 1600-tallet var operaen, som opstod i slutningen af 1500-tallet i adelige kredse i Italien (egentlig var det i renæssancens ånd et forsøg på at genskabe de klassiske græske dramaer). Operaen var i starten ved hoffet. I 1637 blev det første offentlige operahus åbnet i Venezia, og dermed fik almindelige mennesker mulighed for at se opera. Operahuse dengang bestod i et gulv uden stole og etager med loger, som var ejet af de rige, som havde skudt penge i byggeriet på forhånd. Disse loger var rammen om en værre gedemarked, man kunne spille kort, lave intriger, udføre diplomati, flirte, i det hele taget foregik meget af de riges sociale liv i operaen. I barokoperaen dyrkede man i barokkens ånd store kulisser, effekter og det groteske, blandt andet mænd der optrådte i kvinderoller og omvendt, og ikke mindst at man tit brugte kastratsangere i kvinderoller.

Et oratorium er kirkens svar på en opera, dog uden kostumer og scenografi.

I operaer/oratorier er der som regel tre typer musik:

- 1) **Recitativ**: meget tekst, mellemtid mellem tale og sang. Rytmen er som regel fri (men der findes en masse mellemformer). Bringer handlingen videre.
- 2) **Arier, duetter etc**: de egentlige sange, hvor sangerne giver udtryk for deres følelser, her er der som regel ikke den store handling. Arier er tit ret virtuose. fx med mange *koloraturer* (en enkelt tekststavelse bliver strakt ud på en masse hurtige toner).
- 3) **Kor**: tit når handlingen inddrager en større mængde folk.

Komponisterne gjorde ofte meget ud af at komponere, så teksten blev illustreret direkte i tonerne og musikken.

Barokkoncert

I barokken vandt instrumentalmusikken frem og Johannes Sebastian Bach, Antonio Vivaldi og Georg Friedrich Händel skrev et stort antal instrumentalkoncerter. En koncert er et musikstykke for en eller flere solister og et orkester. I tidlig barok (1600-1700) tog man ofte en gruppe ud af orkesteret, som så spillede som en selvstændig gruppe i kontrast til resten, det hedder **concerto grosso**. Senere stod enkeltinstrumentalister frem som egentlige solister.

Oftentimes er en koncert i tre satser: hurtig - langsom - hurtig. Tit er de hurtige satser i rondoform: en kæde af led, hvor ét led (temaet, omkvædet, A) vender tilbage imellem noget nyt (B, C etc.), fx

ABACADAEA. Det tilbagevendende tema hedder **ritornel** (ritornel betyder »det, der vender tilbage«).

Det er som regel hele orkesteret, **tutti**, der spiller ritornellerne, men det kan også være solisterne. Mellem ritornellerne får solisten for alvor spillerum, det hedder **episode**.

MUSIKEX: Antonio Vivaldi: Efteråret- 4.sats (fra De fire Årstider)

Georg Friedrich Händel (1685-1759), tysk/engelsk barokkomponist –Johan Sebastian(1685-1750) Bach, tysk barokkomponist

Musikalsk opsamling

Middelalder/renæssance

Unisont = eenstemmig sang

Polyfoni = flerstemmighed, når stemmerne ”vikler sig ind i hinanden”

Homofoni = flerstemmighed, når stemmerne skifter samtidigt. Det er også parallelsang.

A cappella = flerstemmig korsang uden instrumental ledsagelse

Verdslig musik = ikke kirkelig musik

Gejstlig musik = kirkelig musik

Responsorialsang = en synger og nogle synger et svar (call and response i jazz, blues, soul)

Kanon = efterligning af melodien, forskudt

Fuga = efterligning af melodien i en mere kunstfærdig udgave ...fugeret, imiterende..efterlignende

Barok

Solokonzert = en solist over for resten af orkesteret

Concerto grosso = en mindre gruppe over for resten af orkestret

Tutti = alle

Ritornel = det der vender tilbage som en slags omkvæd

Episode = passager hvor solisten folder sig ud

Terrassedynamik dvs enten *p* eller *f*

Monotematik dvs kun ét tema pr. sats

Både homofoni og polyfoni

Dur og mol harmonik

2.MODUL – WIENERKLASSIK, ROMANTIK

WIENERKLASSIK CA. 1750 –1810

Wienerklassikken har fået sit navn, fordi de vigtigste komponister, Wolfgang Amadeus Mozart, Joseph Haydn og Ludwig van Beethoven, holdt til i eller omkring Wien, der dengang var hovedstad i det mægtige Østrig/Ungarske kejserrige.

Det var en brydningstid, hvor en del af de gamle konger og kejsere blev frataget deres magt (fx i den franske revolution i 1789). I forlængelse af oplysningstiden fik troen på fornuften større betydning, og dermed opstod også kritik af enevælden. Hvis man bare gav borgerne de rette betingelser, ville de handle fornuftigt og godt. Fyrsten var bare et menneske som alle andre, og man kritiserede, at retten til at have magt over andre kunne arves. Det absolutte enevælde afløstes af et oplyst enevælde, hvor borgerkongen regerede via indsigt og oplysning. Religion, moral, jura og politik skulle hvile på enkle og ”naturlige” principper. Borgerklassen fik større indflydelse og det at deltage i kulturlivet var en del af moden. Man kunne nu købe instrumentaler og spille musik derhjemme eller gå til offentlige koncerter med symfonier, solokoncerter, kammermusik og opera imod betaling. Det var ikke længere kun for en lukket adelig kreds.

Homofoni og symmetri

Til forskel fra renæssancens og barokkens **polyfoni** ynder wienerklassikerne at bygge deres sats op af én dominerende melodi ledsaget af et underordnet, mere akkordpræget akkompagnement altså en mere **homofon** musik, den måde som man oftest stadig skriver sange på. Man anså barokmusikken, især Bach, som alt for tung musik. Ofte er temaerne opbygget regelmæssigt og symmetrisk, fx i 2-4-8-takters melodier.

Sonatesatsform

Hvor komponister i barokken har samme stemning gennem en hel sats, dyrkede wienerklassikerne at stille to kontrastfyldte temaer op over for hinanden, lade de to temaer udkæmpe en kamp, og til sidst nå til en eller anden form for løsning af denne konflikt.

En sådan sats hedder en sonatesatsform. Den er tredelt dvs en A, B, A´ form

- **Ekspositionsdel:** her bringes de to temaer, hoved- og sidetema.
- **Gennemføringsdel:** de to temaer bearbejdes, ændres, skifter rundt i tonearter osv
- **Reprisen:** her gentages ekspositionsdelen

MUSIKEX: W.A.Mozart: Eine kleine Nachtmusik – 1.sats

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Musikalsk opsamling

Symfoniorkestret etableres med strygere, blæsere og slagtøj

Klaveret udvikles (fra cembalo til hammerklaver)

Spændingsdynamik: opspænding-afspænding (crescendo-decrescendo)

Flere temaer pr. sats: Hovedtema og sidetema. Sonateform med kontrast, spænding og dramatik.

Komponisten: fra ansat musiktjener til selvstændig kunstner

Offentlige koncerter

ROMANTIK CA.1810 –1900

I 1700-tallets oplysningstid havde man troet på, at man kunne skabe et retfærdigt samfund gennem fornuft og oplysning. Det var blandt andet ideen bag den franske revolution i 1789 (frihed, lighed og broderskab). I kunsten kunne troen på frihedsidealernes sejr fx ses i Beethovens »Egmont-overture«. Men revolutionen løb kraftigt af sporet, især da Napoleon kronede sig selv til kejser. Slaget ved Waterloo gjorde en ende på krigene og efter fredsslutningen strammede de forskellige kongedømmer op, indførte streng censur og andre former for undertrykkelse, blandt andet over for den gryende arbejderbevægelse.

Caspar D. Friedrich (1774-1840..den dragende, voldsomme og mystiske natur

MUSIKEX: Ludvig Van Beethoven: Egmont-Ouverture

I den romantiske musik finder vi en tæt tilknytning til litteraturen (poesi og prosa). Litteraturen sværmer for det dunkle, det fortidige (gotisk tid), folkesjælen, det guddommelige i naturen, mystikken, og komponisterne digter videre i musikken. I fx lieder (sange) hvor musik og tekst i sagens natur er tæt forbundet, lægger komponisten en musikalsk fortolkning ind i melodien og klaverakkompagnementet. Når der i Schuberts "Erlkönig" synges om far og søn, der rider igennem den dunkle og farefyldte skov, ja så er klaverakkompagnementet stakåndet/sitrende med en basfigur, der signalerer uro og fare. Det er tonemaleri og man taler også om symfonisk digtning. Beethoven lader gøgen kukke i sin 6.symfoni, Berlioz lader skeletterne danse i sin "Fantastiske symfoni". Ofte inddrager komponisterne litterære ideer eller figurer i deres værker – Don Juan, Rome og Julie

Kunstneren er et geni og er i stand til at forbinde det jordiske med det åndelige.

Komponister fra denne periode er fx Beethoven, Franz Schubert, Robert Schumann, Johannes Brahms, Franz Liszt, Mendelsohn, Hector Berlioz, Richard Wagner. Det er i høj grad deres musik, der dominerer koncertprogrammerne, når man vil ind og høre klassisk musik i dag med de danske, professionelle symfoniorkestre.

Ludvig van Beethoven (1770-1827)

Den romantiske symfoni

En af de vigtigste genrer i romantikken var symfonien og solokonzerten, hvor komponisten havde et helt orkesters klangfarver at udtrykke sine ideer og store følelser med. Orkesterstørrelsen vokser kraftigt og nye instrumenter kommer til.

Nationalromantik

I løbet af 1800 tallet opstod mange nye stater i Europa, og der var en del nationalistiske tendenser i tiden. Derfor finder man også national 'digtning' i musikken, hvor man bruger sit hjemlands toner og temaer fra landets egen folkekunst og historie. Her finder vi komponister som Edvard Grieg (Norge), Peter Tjaikovskij (Rusland), Antonin Dvorak, Bedrich Smetana (Tjekkiet), J.P.E.Hartmann (Danmark).

MUSIKEX: Edvard Grieg: Morgenstemning fra Peer Gynt-suite

Senromantik

Den romantiske musik udviklede sig til meget store værker, store symfonier og store operaer. For eksempel kulminerede Wagners operaproduktion i »Ringene«, en opera med udgangspunkt i nordisk mytologi, der tager fire aftener at spille, og han byggede et specielt operahus til at opføre dem i. Et kæmpe opbud af solister, kor og orkester.

Gustav Mahler i Østrig fortsætter traditionen med at komponere symfonier, men også meget langstrakte og med et meget mættet musikalsk indhold.

Musikalsk opsamling

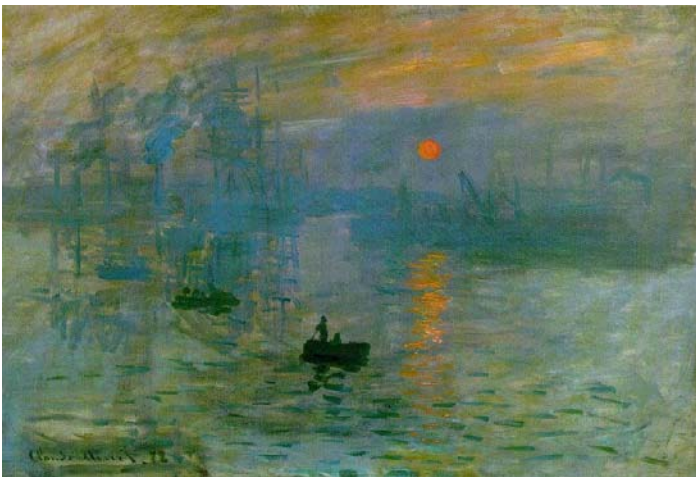
Musik for følelserne, musikken som stemningsbærer, stor vægt på det klanglige.

Harmonikken udvides, orkestret udvides

Jeg'et i centrum. Musikken skrevet som illustration af digte eller dramaer

IMPRESSIONISME CA.1880 – 1920

Impressionismen er en kontrast til senromantikkenes store følelsesmæssige armbevægelser og dyrkelse af mytologiske helte. Både i malerkunsten (Monet og Manet) og musikken sættes øjeblikkets stemning i centrum. Det indtryk (impression) som maleren, komponisten og forfatteren har fået via sine sanser, forsøger han at give videre. Det kan være åkander på en sø, en solopgang over havnen, lyse og mørke farver og klange og musikken er nærmest meditativ og statisk med meget lidt rytme og puls. Dur- og moltskalaer bliver erstattet af heltoneskalaer og af pentatone skalaer. Puls og rytme bliver fri. I Paris arbejder malere, komponister og forfattere sammen. Den helt centrale komponist er Claude Debussy

Claude Monet: Solnedgang, 1872

MUSIKEX: Claude Debussy: Forspil til en fauns eftermiddag (citat)

EKSPRESSIONISME/TOLVTONEMUSIK CA.1920 - 1950

I starten af 1900-tallet skete der et skift i måden at lave kunst på. De hidtidige kunstneriske virkemidler synes brugt op i forhold til de følelser kunstneren vil udtrykke. Følelser som enten kan komme langt indefra (Edvard Munch) eller som er en kunstnerisk bearbejdning af den grusomme og meningsløse omverden, som bl.a. 1.verdenskrig (1914-18) er udtryk for.

Edvard Munch: Skriget, 1893

Når det ydre bliver farvet af det indre bliver det besjælet og forvrænget. Blandt udtryksmidlerne i billedkunsten er brug af farver og farvesymbolik.

Kunsten vil afspejle det sande, enten den rå virkelighed, livets sande gru, eller afspejle sig selv, strukturerne i materialet. Ligesom malerkunsten først brød med perspektivets regler og senere blev helt abstrakt, skabte komponisterne også en helt ny måde at komponere på. I stedet for det gamle system, hvor man fx brugte en durskala (8 trin i alt) med dens hele og halve toner, så bruger tolvtonemusikken alle 12 toner ligeværdigt.

Kompositionsprincippet i tolvtonemusik kan være, at man laver en bestemt rækkefølge af de 12 toner, og så kan man spille rækkefølgen forfra, bagfra (krebsgang), spejlvendt (omvending) og spejlvendt bagfra efter tur eller på samme tid. Altså til en vis grad en matematisk måde at lave musik på. Det er materialets indbygget struktur, det abstrakte system, der er det sande i musikken. Tolvtonemusikken kan være meget voldsom og disharmonisk, hvorfor den også kaldes ekspressionisme (= udtryk). De førende tolvtonekomponister, Schönberg, Alban Berg og Anton Webern, flygtede til USA under nazismen, fordi deres musik blev opfattet som »entartet« udartet, degenereret.

Anton Webern (1883-1945)

MUSIKEX: Anton Webern: Five Orchestral Pieces op.10 (1911-13)

NY MUSIK 1945 -

Europa oplever efter krigen en lang genopbygningsperiode og selvransagelse. Mange kunstnere vender tilbage til Tyskland, nogle har været der hele tiden og oplevet krigens gru og rædsler og bragt det ind i deres billeder, film og musik, andre har været en del af det 3. riges kulturpolitik. Udviklingen går inden for kompositionsmusikken i mange retninger. Det er fx

- **Konkret musik.** Lydoptagelser af virkelighedens lyde fra fx storbyen, togene, bilerne. Det kan være en optagelse af en enkelt vanddråbe der er blevet manipuleret, primært ved at overspille optagelsen i forskellige hastigheder mellem spolebåndoptagere, derefter er båndstumperne klippet sammen til den endelige komposition.
- **Elektronmusik og seriel musik.** Man gik videre end at manipulere med lydoptagelser, man begyndte at arbejde med syntetisk lyd, dvs. lyd bygget op fra grunden i elektronmusikstudiet. Elektronmusikstudiet gav mulighed for at manipulere og skabe helt klange, som man aldrig havde hørt før. Et eksempel er Karlheinz Stockhausens »Gesang Der Jünglinge« (1956), hvor syntetiske lyde blandes med drengekor, det skal forestille jødiske drenge, der synger en salme kort før gassen slippes løs i en gasovn under 2. verdenskrig. Elektronmusikstudiet giver mulighed for at programmere alle musikkens parametre, som fx tonehøjde og varighed og lydstyrke, efter indviklede matematiske systemer. I seriel musik styres musikken af matematiske systemer i stedet for af komponistens vanetænkning. Man kan sige, at det er en videreudvikling af tolvtonesystemet, hvor man prøver at fjerne al vanetænkning og indlærte måder at gøre tingene på. Elektronmusikstudiet med dens tonegeneratorer af radiatorør og hulkortsprogrammeringssystemer fyldte i 1950'erne tre gennemsnitsklasselokaler, nu til dags kan man lave det samme derhjemme på sin Mac.

MUSIKEX: Karlheinz Stockhausen: Kontakte Moment X (forkortet)

Karl Heinz Stockhausen (1928-)

<http://www.stockhausen.org/>

- **Tilfældighedsmusik, happenings.** En anden måde at undgå vanetænkning på er at lade tilfældigheden råde. Tilfældighedsmusikken er blandt andet inspireret af østlig filosofi, af »ikke-handlen«. John Cage udfordrede også på andre måder vores vaneforstillinger om musik. En af Cages kompositioner er 4'33" (4 minutter 33 sekunder) (1952), for klaver. Den opføres typisk således: en pianist kommer ind, stiller et ur til at ringe efter 4:33 minutter, sætter sig ned, gør ingenting indtil uret ringer, rejser sig op og tager imod bifaldet. Cage har senere gjort opmærksom på, at stykket faktisk kan opføres på hvilket som helst instrument, og hvilket som helst antal. Stykket vakte stor skandale da det blev opført. I år 2002 var der en retssag, hvor Cages arvinger sagsøgte komponisten Mike Batt for at efterligne Cage, idet

han på et album med bandet The Planets som en hæder til Cage havde lavet en sang, »A one minute silence«, som bestod af et minuts stilhed. Batt hævdede i retsagen, at stilheden på hans sang var en anden stilhed end i Cages komposition. Sagen endte med forlig, hvor Batt betalte penge til John Cage-fonden.

John Cage (1912-1992) Terry Riley (1935-)

MUSIKEX: John Cage: 4'33

- **Minimalmusik.** Fra slutningen af 1960'erne er der under indflydelse af blandt andet indisk meditationspræget musik opstået minimalmusikken, hvor få ganske enkle figurer med forskellig længde gentages og danner forskellige mønstre.

MUSIKEX: Terry Riley: In C (begyndelsen)